

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roma Sancta sive Benedicti XIII. Pontificis Maximi &
Eminentissimorum & Reverendissimorum S. R. E.
Cardinalium Viva Virtutum Imago Æri & literis in
perennaturam Virtutum memoriam incisa**

Conlin, Johann Rudolph

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXXVI

VD18 10209328

No. LVIII. Carolvs Colvmna Romanus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72633)

CAROLVS COLVMNA ROMANVS.

Carolus S. Angeli in foro Piscium Cardinalis Columna Romanus natus est ann. 1665. ex pervetusta & clarissima gente Columnensi, quam Regibus affinem non modò Roma, sed Orbis pene universus agnoscit. Propagata est Stirps decantatissima per Italiam, Hispaniam & Germaniam; imò Ruffiæ solitudines & extremus Europæ angulus aliquando Columnensibus domicilium præbuerant. Qui per Italiam Columnenses magnis indies incrementis florent, in duas stirpes abierunt: Ducum de PALLIANO & TAGLIACOZZA, & Principum de CARBOGNANO. Duces de PALLIANO eâ prærogativâ gaudent, ut natu maximus inter illos Regni Neapolitani Connestabilis (quæ summa per regnum dignitas) jure hæreditario dicatur. A Ferdinando Catholico in eo honorum culmine ob egregiam in bellis præstitam operam collocati fuerant; & Carolus V. Avi sui Placita fanciebat. Quos Hispania sibi adscivit, ad Petrum Columnam ortum referunt, qui ann. 1281. è Galliâ in regnum Aragoniæ transgressus, Maurorum debellator strenuus erat: Ejus posterî in Regno Valentiae sedem plerique fixerunt. Ad Ruffos venit Petrus Columna, qui interstinis per Italiam bellis pulsus Italiæ delicias Ruffiæ solitudinibus comutârât; virtute bellica cum ut plurimum Ruffos inter inclaresceret, divitias obtinebat non contemnendas. In ripâ fluminis cujusdam, teste Jovio, castellum erexerat, suo de nomine Columnense dictum. Qui in Germaniam transgressi fuere, jamdum an. 1142. Brandisio teste, Dynastias Fels & Pressels in Comitatu Tyrolensi obtinuerant. Inde in Bohemiam translatos, bellum tricennale expulit. Nunc in Silesiâ dynastiis & opibus præpotentes vivunt. Caput ejus per Germaniam familiæ hodie est Carolus Leonardus Samuel, S. R. J. Comes Columna, nobilis Dynasta de & in Fels, Strehliz, & Löschniz &c. &c. Enimverò Illustrissima hæc familia à pluribus Sæculis, multorum bellica laude, plurimorum Sacrâ Purpurâ, ac Tyaris Pontificiis Illustris claruit. Imprimis enituit Martinus V. è Columnensibus Pontifex Maximus creatus ann. 1417. qui Hussiticum bellum, quod in altis favillas sub ejus Regimine exarserat, suâ sapientiâ magnâ ex parte propulsabat. Vir, si quis alius, justissimus erat, qui ad eos, qui provincias & civitates gubernabant, eam perpetuò vocem usurpabat: *Diligite justitiam, qui judicatis terram.* De cujus etiam obitu Platina refert. Sepultus est, comitante populo Romano, comitante clero, nec aliter flente, quam si Ecclesia Dei, si Urbs Roma, unico atque optimo parente orbara esset. Quid jam referam de S. R. E. Cardinalibus, quorum triginta & unum (si quidem numerum probè initum reperio) Illustrissima hæc stirps Sacræ Romæ dedit. Joannes Columna Vir scientiâ literarum, & dicendi facundiâ clarus, at puritate vitæ, animique integritate longè clarior à Coelestino III. Sacrâ Purpuræ dignitate ornabatur ann. 1191. Is S. Franciscum Seraphici Ordinis authorem, tennerrimo mentis affectu, quoad vixerat, excolebat. Ejusque præterea Ordinem, per orbem sparsum (cujus primus & mirus Protector fuerat) omnibus, quibus potuit, charitatis officiis & obsequiis profecutus est. Cùmque Divus Franciscus Regulæ, quam pro suis jamjam concinnaverat, approbationem ab Innocentio III. sumis precibus efflagitaret, Innocentius verò, quorundam instinctu, suspicionem subesse ratus, confirmationem anxie differret, dubium omne ac contradictionem è medio sustulit Joannes: qui Divino Spiritu inflamatus (ut asserit S. Bonaventura)

Uu

sum-

summo Pontifici & Fratribus suis dixerat. *Si petitionem pauperis hujus tanquam nimis arduam, novamque resellimus, cum petat sibi confirmari formam Evangelicæ Vitæ, cavendum est nobis, ne in Christi Evangelium peccemus. Nam si quis intra Evangelicæ Perfectionis observantiam, & votum ipsius dicat contineri aliquid novum; aut irrationabile, vel impossibile ad servandum, contra Christum Evangelii auctorem blasphemare convincitur.* Coelestinus III. ob eximias virtutes tanti Joannem habebat, ut mortuali lætulo affixus, eum sibi successorem posceret; ex quo morientis testimonio laus utique summa Joanni accrescebat. Alius quidam Joannes Columna ob raras & suspiciendas præcelsi animi dotes ab Honorio III. ann. 1216. Sacro Purpuratorum Senatui adscribebatur. Is Christiani exercitus Dux Damiatam Urbem, in Ægypto ad Pelusium Nili ostium sitam, & viginti duorum mensium spatio obsessam, denique ann. 1210. 5. Nov. expugnaverat; verùm obliquante postea fortuna in manus Barbarorum incidebat; ubi propè fuit, ut Martyr fieret; nam inter duos postes à Sarracenis hostibus inclusus jamjam secandus erat, nisi illos divinâ providentiâ, ejus constantiâ, fidèque permotos pœnituisse. Solutus, neutiquam sibi ferendum ratus, iterum cum Rege Hierosolymorum in hostem movebat, victorque incomparabilem thesaurum, omnique armorum genere splendidius trophæum, sacram scilicet Columnam (ad quam olim Christus Servator noster Hierosolymis alligatus & flagris cæsus memoratur) Barbarorum manibus ereptam secum Romam devexit, quæ in templo S. Præcedis hodie dum piissimè colitur. Moriebatur ann. 1245. quem Innocentius IV. *Virum magnanimum, constantem, doctum, familia decus, Patriæ ornamentum, & Ecclesiæ Columnam appellabat.* Ægidius Columna Divi Thomæ Aquinatis Discipulus, Lutetiæ Parisiorum tanto Doctore in literis cum Philosophicis, tum Theologicis tantoperè profecerat, ut primus ex Sacro Ordine suo (Eremiticam Divi Augustini disciplinam profitebatur) Theologiæ mysteria Parisiis interpretaretur; doctorque fundamentalis vulgò dici promeruerit. Datus erat Philippo Pulchro Regio Adolescenti in Gallia morum & literarum institutor. Deinde sacer Eremitarum ordo in Generalem, Ecclesia Bituricensis in Archiepiscopum, & Aquitania in Primatem assumebat. Cujus eximias laudes Trithemius iis verbis complectebatur. *Ægidius Archiepiscopus Bituricensis, patriâ Romanus, ex illustri Columnensium familia, Prior quondam Generalis Ordinis Eremitarum, Divi Thomæ Aquinatis discipulus, vir in divinis Scripturis eruditissimus, & in Philosophiâ Aristotelicâ nulli suo tempore secundus, ingenio subtilis, sermone Scholasticus, & ob doctrinæ præstantiam Fundatissimi cognomen adeptus fuerat.* Joannes Columna, quem Joannes XXI. ann. 1316. Cardinalem creaverat, eam morum integritatem, prudentiam, atque æquitatis solertiam præferebat, ut justitiæ norma passim indigaretur. Ejus consilio & suasionem Pontifex non parvam manum Fratrum minorum in Armeniam ablegaverat, ut fidem Christi disseminarent. Hunc Joannem Petrus Romanus *decus cardinis & Columnensium familie principem & Ornamentum* dicebat. In ejus vitâ hoc etiam memoratur. Stephanus Columna ejus Genitor, nobili quondam filiorum corona in convivio procerum Romanorum septus, omnium se natorum hæredem futurum prædixit, atque omnibus etiam, uti divinaverat, Superstes fuit. Joannes Recognita, altum ingemiscens, & vicinam mortem præfentiens, utinam, inquiebat, genitor noster tam veridicus vates non esset. Pompejus Columna Cardinalis dictus à Leone X. ann. 1513. eò quidem procefferat, ut inito foedere cum Hugone Moncada, Caroli V. Cæsaris supremo armorum Duce, urbem Romanam, armis impugnatam, ceperit. Verùm ubi post biduum à capta urbe, Romam ingressus promiscuis omnia cædibus, miserabilique inter tormenta plorantium ejulatu completa spectaret, suique ipse consilii immanitatem perhorresceret, lachrymas in tantâ occumbentis patriæ calamitate non tenuit; & indignatione in miserationem versâ, omni qua valuit autoritate, apud duces, militesque contendit, ut humanitati locus esset, aliorum pudori, aliorum vitæ, ac libertati æquis conditionibus consulere. Nullis etiam, præter laborem, sumptibus parcebat, ut hostili petulantia honestissimas foeminas subduceret, Parricium

que

que ac Principes Urbis Viros, & quotquot ultimo vitæ discrimine periclitarentur, à militum injuriâ vindicaret. Marcus Antonius Columna Concilio Tridentino singulari doctrinæ, prudentiæ, & religionis laude interfuerat; Hinc à Pio IV. Pontifice Maximo in Sacrum Cardinalium Senatuum adscribebatur ann. 1560. Eum Sixtus V. toto quò Ecclesiæ præfedit, tempore eximiâ benevolentiam complectebatur; præsertim quòd Sixti olim discipulus subtiles, quas vocant, Scoti Formalitates ab eo doctus acriter defenderet. De quo ea Augustini Oldoini verba exstant: Insignis fuit, ac penè regia Marci Antonii erga omnes bonos, doctos, & pauperes liberalitas, & nunquam exhausta benignitas. Ascanium Columnam Sixtus V. ann. 1585. Cardinalem creabat. Is viros eruditione, sapientiam, ac integritate præditos, amore propè paterno complexus, beneficiis ac muneribus sibi conciliabat; unde magno eorum ad eum factò concursu, Princeps literatorum indigitari meruit. Id de eo memoratu ut plurimum dignum reperitur. Laborabat ulcere propè clunes (histulam dicunt) inexplicabilem ei dolorem parturiente; quo denique vel liberari vel mori statuit. Convocatis igitur medicis, in eum itum est sententiam, ustione opus esse. Et cum ustor operi accingeretur, petiit Cardinalem tabulæ alligari, ne præ dolore corporis motu candens ferrum in partem flecteret sanam, & patienti etiam mortem incuteret: renuit ligari Cardinalis asserens, hoc Columnensi indecens esse; & ustor renuit experiri. Tandem post longam altercationem ustoris, exoravit Cardinalis, ut opus perficeretur, juramento promittens, se tanquam columnam, quam cognomine præferret, firmiter staturum. Præstitit, quod promisit, tantâ animi constantiam, ut ad igniti ferri impressionem, nec motum ederet, nec ejulatum, stupentibus cunctis, remque adeò duram in Viro præsertim delicatiori prodigio similem intuentibus. Hyeronimus Columna nuncupatus Cardinalis ann. 1623. ab Urbano VIII. in Austriæ oculis pretiosus erat. Patrocinium gesserat Ferdinandi III. Cæsaris jussu apud Romanum Pontificem, Germaniæ & Imperii Romani; uti etiam Regnorum Arragoniæ, Sardinia, & Cataluniæ, Philippo IV. Rege Hispaniæ præcipiente. Firmatis an. 1664. inter Leopoldum I. & Margaritam Austriacam Philippi IV. Regis filiam nuptiis, ad Regiam Sponsam Viennam adducendam à Philippo evocabatur; verum quæ est rerum humanarum vicissitudo eidem Philippo IV. moribundo ann. 1665. extrema pietatis officia exhibebat. A Carolo II. jam Rege à populo salutato, regius Parochus denominatus, desponsavit, annuloque pronubo dexteram Hispanicæ Infantis Sponsæ Leopoldi I. Cæsaris Ornavit; cui in itinere terra marique confecto, Madritto in Italiam inserviit. Cum triremes, in quibus Imperatrix Sponsa vehebatur, ad litora Ligustica felicissime appulissent, ipse vix ènavi egressus, febrique correptus Lethaliter decubuit in oppido Finarii Hispanicæ dominationis; ubi brevi summa Imperatricis ægritudinè à vita migraverat. Quis jam reliquos præclaros pacis bellique artibus viros, quos nobilissima Columnensium Domus dedit, sub unum veluti aspectum positos in medium proferat? quorum plures ducenis ab insignibus authoribus numerantur. Carolum Columnam Bredana expugnatio sub Ambrosio Spinula nobilitabat. Fabritius Columna Imperatoribus Maximiliano I. & Carolo V. egregiam adversus Gallos operam navaverat. Fridericus Columna ann. 1640. Tarragonensem Urbem strenuè adversus Catalaunos, arreptis armis in suum principem insurgentes, tuebatur. Marcus Antonius Columna Julii II. Pontificis militiam, egregius armorum archithalassus, insigniter promovit; idem Medicæos, à Florentinis expulsos, ducale in solium reposuit. Alius Marcus Antonius Columnensis cruento proelio ad Insulas Echinadas interfuit, & obtenta victoriâ fortissimæ ejus dexteræ magna ex parte debebatur; hinc victor Romam triumphantis in modum, populo in plausus effuso ingrediebatur. Prosper Columna Princeps belli impiger Ferdinando Catholico in Regno Neapolitano occupando fidelissimam operam conferebat; Nec sua etiam Laude fraudandæ sunt insignes Heroinæ, quas

inlyta

inclyta Stirps Columnensis progenuit. Earum omnium Antesignana videtur Victoria Columna, Ferdinandi Avilæ Marchionis Piscarii lectissima conjux. Erat illa altera Sæculi sui Pallas, & felicissimi ingenii partu poemata edidit, quæ Italia obstupuit. Eam doctissimus Petrarcha inter omnes, qui tunc Italos inter, suum poematibus nomen illustre reddiderunt, primam voluit. Cùm Piscarium maritum, Ticinensis Victoriae famâ præclarum, Itatorum Principum aliqui à Cæsareis partibus abstractum irent, Regno Neapolitano in Seccessionis præmium oblato, indignum facinus avertat mitior hæc Tullia, ab indecoro consilio maritum deterruit. Eo elato, Apollo non defuit, qui hanc Palladem avidè prensaret; sed illa funerati mariti memoriam tam altè animo retinebat, ut ad secundas nuptias nullis unquam adhortationibus traducenda esset. Potius in eo solum occupatam se sentiebat, ut bellicam laudem, qua maritus ejus insigniter inclaruit, doctissimis poematibus redderet illustriorem. Et hoc Mausolæum fuit, quo fidelissima hæc Arthemisia mariti nomen immortalitati consecravit; & quandoquidem stupenda illa moles temporum injuriâ concidit, & præter informia rudera nihil hodie dum exhibet, illustria tamen hæc Poemata nulla ætas, nullus livor arrodet. Demum Victoria sui & mundi victrix futura, rerum mundanarum caducitate probè perspecta, monasterium S. Mariæ Mediolani ingrediebatur, in quo ann. 1541. magno pietatis sensu expiravit. In ejus gentilis suæ honorem Pompejus Columna *de laudibus mulierum* volumen conscripsit, à multis præcæ virtutis exemplis, atque orationis elegantia & jucunditate eruditorum lectione dignissimum. His tot tantisque Heroibus, heroinisque Columnensibus accedit grande Columnarum gloriae additamentum Eminentissimus noster Purpuratus Carolus Columna, qui gloriosissimis antecessoribus suis per omnia similis factus, sapientiâ Prosperos Columnas, magnitudine Carolos, Religionè Joannes, doctrinâ Ægidios, justitiâ Martinos æquat. Cùm Historiæ amœnissimo studio mirè capiatur, gentilem se agnoscit Joannis Columnæ, è Sacra Dominicana Familia Archiepiscopi Messanensis, qui historicum opus, XI libros complexum, celeberrimum edidit, quod mare historicum indigitavit; certè Pharus fuit, qui in magna navigantium in hoc mari obscuritate lucem & claritatem miram prætulit. Hujus imitator Eminentissimus noster Purpuratus Carolus, in historiam veluti speculum intueretur, ubi Superiorum imago temporum, & hujus Sæculi spectaretur exemplum, ut dum præsentia intueretur, adesset præteritis, & jucunda quadam recordatione ad proavos rediret, & eorum consiliis, actionibusque se immisceret. Hic brevi magnus evadere, cùm sibi ex clarissimis Antecessoribus clarissimum quemvis imitandum proponeret. Apud Innocentium XII. primò quidem Protototarium Apostolicum, dein An. 1699. Palatii Apostolici Præfectum (quem Maestro di Casa vocant) agebat. An. 1706. die 17. Maij maximatum virtutum ornamento splendidus, Sacrà Purpurâ condecorabatur. An. 1710. Serenissimus ejus Frater Philippus Alexander Columna, Dux Pallianus, Conestabilis Regni Neapolitani, & torquatus aurei velleris eques ab Imperatore Josepho clarissimæ memoriæ in S. R. Impetii principem, Germaniâ hoc sibi gemma vindicante, denominatus est. Alter fratrum natu minimus Marcus Antonius Christinam Marchionis Palleotti filiam è Ducibus Nordfolciæ ex Anglia oriundam matrimonii federibus An. 1697. conjunxerat. An. 1714. die 6. Nov. memoratus Philippus Alexander Columna è vivis excessit, majoris luctus futura mater a, nisi Fabritium Columnam paternarum ditionum & virtutum heredem post se reliquisset, quem Caroli VI. Imperatorum Maximi Legatum Extraordinarium admirabunda, & in ejus virtutibus defixa Roma suspexit. An. 1714. Pisis in Hetruria ultimum diem clausit Maria Laurentia Manzina, Cardinalis Mazarini ex Sorore neptis, Eminentissimi Cardinalis felicissima parens, cui attributa dos integram millionem confecisse dicitur. Ejus maritus Laurentius Onuphrius Columna, Arragoniæ Prorex, fortunatus in Purpurato filio Carolo Paterviam mortalitatis jamdum An. 1689. præiverat. An. 1716. inimica non minùs mortis falce demessa est Lucretia Columna, Eminentissimi Purpurati Caroli Germana Soror, quæ nuptui collocata fuerat Josepho de Comitibus Principi Guadagnola, Germano Fratri Innocentii XIII. beatissimæ memoriæ Pontificis Maximi; & ut funus funeri superadderetur, ab invidâ Libitina tenellus Illustrissimæ suæ Familiæ furculus Philippus Columna vix annum egressus An. 1723. abripiebatur. Magnanimo dolore & virili luctu multiplicatis funeribus parentabat Eminentissimus Purpuratus Carolus, gentilitii sui Symboli probè memor: FLECTIMUR, NON FRANGIMUR. Stabit enim verò & diutissimè stabit Eminentissimus hic Purpuratus Carolus Columna; nec enim, quibus incolumitas Rerumpublicarum innititur, Columnas labentes, nisi publicis lachrymis Orbis intueretur.